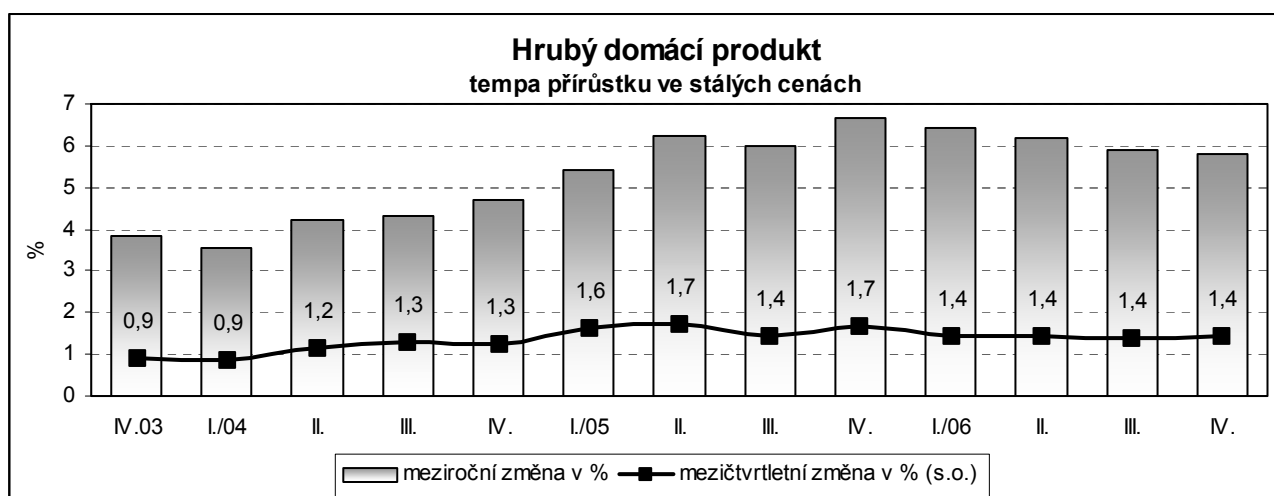

II. VÝVOJ MAKROEKONOMICKÝCH UKAZATELŮ

A. Hrubý domácí produkt

Průvodním jevem růstu HDP ve 4. čtvrtletí 2006 byla značná změna hodnotové struktury na poptávkové i nabídkové straně a zvětšení převisu domácí efektivní nabídky nad domácí realizovanou poptávkou. Zároveň se reálně výrazně změnil vlivy jednotlivých výdajových složek a čistého vývozu na vývoj HDP. Největší strukturální změny se uskutečnily v zahraničně ekonomických transakcích za současného zrychlení růstu mezinárodního obchodu, zejména dovozu zboží a služeb a značného zlepšení směnných relací. Hodnotové převýšení vývozu nad dovozem nestačilo na utlumení negativního vlivu čistého vývozu na HDP v reálném vyjádření, neboť proti zpomalení poklesu cen vývozu stálo zrychlení poklesu dovozních cen. Téměř dvojnásobně větší přírůstek fyzického objemu dovozu než vývozu vedl reálně ke zpomalení růstu HDP při výrazném zrychlení růstu hrubých národních konečných výdajů. Podíl HDP na disponibilních zdrojích a podíl hrubých národních konečných výdajů na užití zdrojů se meziročně značně snížily. Důchodové toky a kapitálové transakce ukazují, že částka hrubého disponibilního národního důchodu neutracená na konečnou spotřebu se dosti snížila. K úbytku hrubých národních úspor a poklesu míry úspor při současném zvýšení míry investic došlo v důsledku většího přírůstku výdajů na konečnou spotřebu než přírůstku hrubého národního důchodu. Převýšení tvorby hrubého kapitálu nad tvorbou hrubých národních úspor značně vzrostlo. Míra financování výdajů na tvorbu hrubého kapitálu z vnějších zdrojů se výrazně zvýšila. Implicitní deflátor HDP meziročně dosti vzrostl a byl vyšší než dílčí deflátoři spotřeby a akumulace i než příznivé směnné relace.

Meziročně se ve 4. čtvrtletí 2006 reálně zvýšila hrubá přidaná hodnota (HPH) o 6,1 % a HDP o 5,8 %. Rozdíl mezi větším zvýšením HPH a menším zvýšením HDP byl důsledkem nízkého růstu čistých daní (daně na produkty bez dotací na produkty). Po sezónním očištění vzrostla mezičtvrtletně HPH o 0,7 % a HDP o 1,4 %, což bylo stabilní tempo přírůstku v průběhu celého roku 2006.

Na nabídkové straně byla ve 4. čtvrtletí 2006 vytvořena HPH za 756,0 mld. Kč v běžných základních cenách a meziročně byla větší o 62,4 mld. Kč; tohoto přírůstku bylo dosaženo z více než dvou třetin růstem fyzického objemu. Na reálné zvýšení HPH měl největší vliv růst průmyslu (3,5 p.b.) a v něm zejména zpracovatelský průmysl, jehož objem vzrostl o 12,8 %. Váhově nevelký podíl, avšak vysoké tempo přírůstku měl průmysl dobývání nerostných surovin. Nadprůměrně rychlým tempem se vyvíjelo stavebnictví (6,5 %), obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (6,8 %) a zdravotnictví i veterinární činnost (10,2 %). Pokračoval pokles zemědělství.

K meziročnímu zvýšení HPH ve 4. čtvrtletí 2006 téměř ze tří čtvrtin přispěl růst produktivity práce a zbývající čtvrtina připadla na růst zaměstnanosti. Mzdy a platy zaměstnanců v úhrnu se zvýšily o 7,6 % a v poměru k HPH v běžných cenách dosáhly 37,8 %, což bylo méně o 0,5 p.b. než v 1. čtvrtletí 2005.

HPH a její odvětvová struktura ve 4. čtvrtletí 2006

	Běžné ceny	Průměrné ceny předchozího roku	Ceny roku 2000 (řetězené)	Meziroční index ze stálých cen
	v mil. Kč			v %
Hrubá přidaná hodnota – v základních cenách	756 013	727 779	649 536	106,1
Zemědělství, lesnictví, rybolov	15 424	12 875	14 832	88,7
Průmysl	231 920	237 417	224 656	110,0
Stavebnictví	57 638	51 917	39 344	106,5
Obchod, pohostinství, doprava	182 746	177 770	177 370	104,6
Peněžnictví, komerční služby	140 438	132 255	109 314	104,2
Ostatní služby	127 847	115 545	83 965	104,6

Na poptávkové straně byla ve 4. čtvrtletí 2006 hodnota HDP 839,4 mld. Kč v kupních cenách meziročně vyšší o 65,5 mld. Kč. Na tomto přírůstku měl převládající podíl (68,2 %) růst fyzického objemu. Reálné zvýšení HDP bylo pozitivně ovlivněno výlučně růstem hrubých domácích konečných výdajů, což byl zásadní rozdíl ve srovnání s vývojem ve 4. čtvrtletí 2005, kdy rozhodující pozitivní vliv měl čistý vývoz.

Meziroční zvýšení výdajů za konečnou spotřebu o 4,6 %, z toho spotřebitelských výdajů domácností o 5,4 % bylo značně rychlejší než před rokem. Velkou měrou k tomuto vývoji přispěly pokles hrubých úspor domácností o 9,7 % (i při zvýšení jejich podílu na rezervách penzijních fondů) a nárůst spotřebitelských úvěrů. Marginální sklon ke spotřebě značně vzrostl; přírůstek výdajů na individuální spotřebu byl téměř o šestinu vyšší než přírůstek hrubého disponibilního důchodu. Pozitivní vliv konečných spotřebitelských výdajů na HDP dosáhl 3,4 p.b.

Meziroční zvýšení výdajů na tvorbu hrubého kapitálu o 11,1 %, z toho fixního kapitálu o 7,6 % bylo rovněž podstatně rychlejší než před rokem. Hlavním činitelem růstu tvorby hrubého fixního kapitálu byly stroje a zařízení včetně dopravních prostředků, jejichž objem se zvýšil reálně o 12,0 %, což přispělo k růstu výdajů na hmotné investice ve výši 5,7 p.b. K tvorbě zásob významně přispělo naplňování skladů nefinančních podniků materiálem a zbožím z domácí produkce i z dovozu a zvýšením míry rozestavenosti. Pozitivní vliv výdajů na tvorbu hrubého kapitálu na růst HDP dosáhl 2,8 p.b.

Největší strukturální pohyb byl zaznamenán v oblasti vnějších ekonomických vztahů, nejen pokud jde o mimořádně velkou změnu v rychlosti růstu vývozu a zejména dovozu i o změnu jejich vlivu na vývoj HDP, nýbrž i značné zvýšení náročnosti HDP na dovoz. Zároveň se nepříznivě vyvíjí poměr aktivního salda ve zbožových operacích, které se značně zvýšilo a aktivního salda operací ve službách, které výrazně pokleslo.

Ve 4. čtvrtletí 2006 se celkový vývoz meziročně zvýšil reálně o 17,4 % a jeho růst pozitivně přispěl k vývoji HDP v rozsahu 12,9 p.b. Celkový dovoz se zvýšil o 18,1 % a rychlost růstu se zvětšila. Negativní vliv tohoto růstu na vývoj HDP (13,3 p.b.) byl větší než před rokem. To představuje velký obrat v působení čistého vývozu, když po jeho výrazném pozitivním příspěvku 3,8 p.b. k růstu HDP ve 4. čtvrtletí 2005 se dostavil negativní vliv 0,3 p.b.

Hodnota úhrnné poptávky a nabídky 1 486,2 mld. Kč ve 4. čtvrtletí 2006 byla větší o 148,3 mld. Kč než ve 4. čtvrtletí 2005, k čemuž výrazně převažujícím způsobem přispěl růst fyzického objemu vzhledem k poklesu cenové hladiny vnější poptávky i vnější nabídky. Hodnotově se převis domácí efektivní nabídky nad domácí realizovanou poptávkou zvětšil z 0,5 % ve 4. čtvrtletí 2005 na 0,9 % ve 4. čtvrtletí 2006 přesto, že tvorba zásob měla na tuto směnu negativní vliv. Reálně byl přírůstek úhrnné poptávky i nabídky téměř dvojnásobně vyšší než ve 4. čtvrtletí 2005. Ke zvýšení úhrnné poptávky o 10,9 % přispěl růst domácí poptávky 2,8 p.b. a růst vnější poptávky o 1 p.b. Zvýšení úhrnné nabídky o 11,2 % ovlivnil růst domácí nabídky v rozsahu 2,5 p.b. a růst vnější nabídky 8,7 p.b.

HDP a jeho výdajová struktura ve 4. čtvrtletí 2006

	Běžné ceny	Průměrné ceny předchozího roku	Ceny roku 2000 (řetězené)	Meziroční index ze stálých cen
	v mil. Kč			v %
Hrubý domácí produkt v kupních cenách	839 362	810 908	714 631	105,8
Výdaje domácností na konečnou spotřebu	409 149	401 629	366 286	105,4
Výdaje vládních institucí na konečnou spotřebu	198 544	183 028	147 396	102,6
Výdaje neziskových institucí na konečnou spotřebu	5 739	5 221	4 088	103,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	212 629	209 897	207 163	107,6
Změna zásob a ceností	5 564	5 601	9 375	x
Vývoz zboží a služeb	660 166	669 100	708 742	117,4
Dovoz zboží a služeb	652 429	663 568	736 460	118,1
Bilance zahraničního obchodu (zboží a služby)	7 737	5 532	x	x

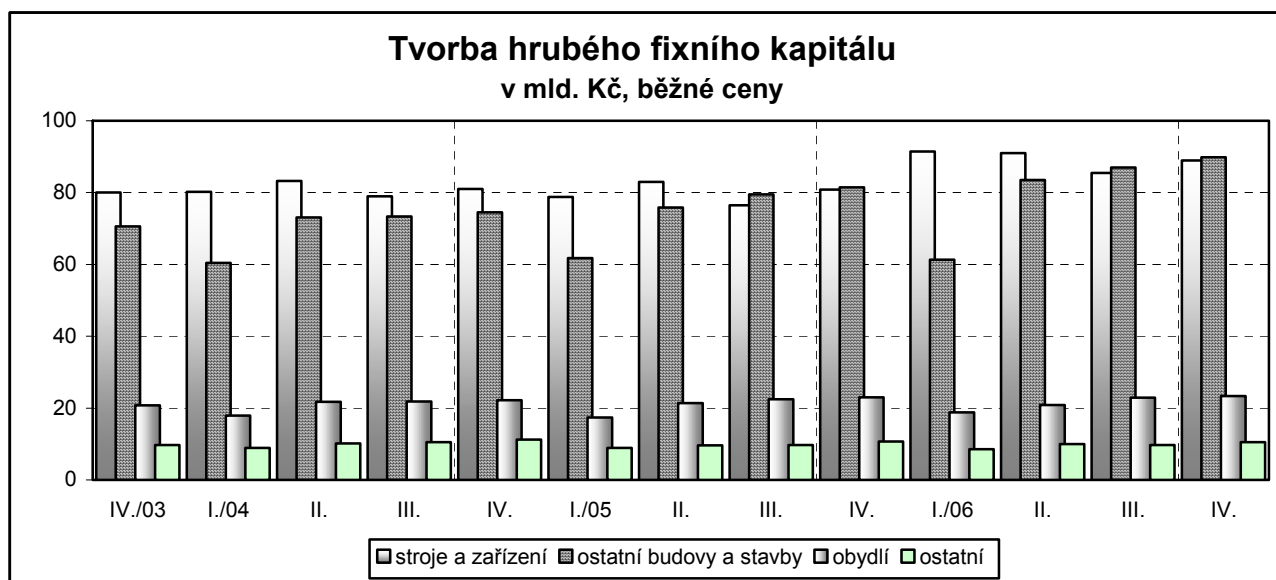
Vývoj důchodů, výdajů a kapitálových transakcí ve 4.čtvrtletí 2006 ukazuje, že hrubý disponibilní národní důchod (HDND) 781,2 mld. Kč byl meziročně větší o 34,3 mld. Kč. Tento přírůstek dosáhl jen něco více než polovinu přírůstku hodnoty HDP, což je důsledkem negativního vlivu čistých prvotních důchodů a čistých běžných transferů. Meziroční zvýšení hodnoty konečné spotřeby o 38,4 mld. Kč bylo větší než činil přírůstek HDND. Částka z HDND neutracená na spotřebu 167,8 mld. Kč byla ve 4. čtvrtletí 2006 meziročně nižší o 4,1 mld. Kč. Míra hrubých úspor 21,5 % tak meziročně poklesla o 1,5 p.b. Převýšení míry investic (výdaje na tvorbu hrubého kapitálu v poměru k HDND) nad mírou úspor se zvýšilo z 3,1 p.b. ve 4. čtvrtletí 2005 na 6,4 p.b. ve 4. čtvrtletí 2006. Hrubé národní úspory v podstatně větším rozsahu nestačily na financování tvorby hrubého kapitálu, které muselo být použito z vnějších zdrojů ve výši 50,4 mld. Kč. Míra financování výdajů na tvorbu hrubého kapitálu z domácích zdrojů 76,9 % za 4. čtvrtletí 2006 se snížila meziročně o 11,1 p.b.

Úhrnná cenová hladina měřená implicitním deflátorem HDP se ve 4. čtvrtletí 2006 zvýšila meziročně o 2,5 %, což byl rychlejší růst o 1,9 p.b. než před rokem. Rozhodly o tom příznivé směnné relace, jejich značné meziroční zlepšení. Implicitní deflátor celkových výdajů na konečnou spotřebu 102,0 %, z toho spotřebitelských výdajů domácnosti 101,3 % byly meziročně nižší (o 0,6 p.b. resp. o 1,0 p.b.). Implicitní deflátor celkových výdajů na tvorbu hrubého kapitálu 100,6 %, z toho fixního kapitálu 100,8 % se snížily o 1,5 p.b. resp. zvýšily o 0,3 p.b. Ceny celkového vývozu poklesly o 0,8 % a jejich snížení bylo menší o 1,6 p.b. než před rokem. Ceny celkového dovozu poklesly o 1,9 %, avšak jejich snížení bylo větší o 1,8 p.b. než před rokem, čehož výsledkem bylo meziroční zlepšení směnných relací o značných 3,4 p.b.

Podle propočtů ČSÚ ve 4. čtvrtletí 2006 CZK vůči měnám, v nichž byl realizován zahraniční obchod, posílila CZK meziročně při vývozu o 2,9 % a při dovozu o 4,4 %. Toto zhodnocení CZK znamená, že v měnách partnerských států podražil vývoz z ČR o 2,1 % a dovoz do ČR o 2,4 %.

B. Tvorba hrubého fixního kapitálu

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) ve 4. čtvrtletí 2006 vzrostla podle předběžného odhadu meziročně reálně o 7,6 %, což je o 0,4 procentního bodu méně než v předcházejícím čtvrtletí. Po vyloučení sezónnosti a vlivu různého počtu pracovních dní se THFK zvýšila mezičtvrtletně o 1,4 % (o 0,4 p.b. méně než ve 3. čtvrtletí 2006). V běžných cenách byl vytvořen ve 4. čtvrtletí 2006 hrubý fixní kapitál za 212,6 mld. Kč, což je o 16,6 mld. více než ve 4. čtvrtletí 2005 (+8,5 %). Deflátor THFK vzrostl meziročně o 0,8 %.

Z hlediska věcného členění THFK směřovalo 42,3 % z úhrnu v běžných cenách do nebytových budov a staveb (o 0,2 p.b. méně než ve 3. čtvrtletí 2006), 28,5 % do strojního vybavení (pokles o 0,1 p.b.), 13,4 % do dopravních prostředků (růst o 0,3 p.b.) a 11,0 % do obydlí (pokles o 0,2 p.b.).

Ve **stálých cenách** rostly ve 4. čtvrtletí 2006 investice do dopravních prostředků, a to o 27,5 %, do nebytových budov a staveb (o 6,9 %) a do strojního vybavení (o 6,2 %). Naopak pokles byl zaznamenán u investic do pěstovaných aktiv (o 11,1%), do nehmotných aktiv (o 3,4%) a do obydlí (o 1,9 %).

Věcné členění tvorby hrubého fixního kapitálu

	4. čtvrtletí 2006			4. čtvrtletí 2005		
	běžné ceny	ceny roku 2000 (řetězené)	meziroční index ze stálých cen	běžné ceny	ceny roku 2000 (řetězené)	meziroční index ze stálých cen
	v mil. Kč	v mil. Kč	v %	v mil. Kč	v mil. Kč	v %
Celkem	212 629	207 163	107,6	196 042	192 518	103,2
v tom:						
Pěstovaná aktiva	1 015	1 026	88,9	1 116	1 153	93,9
Ostatní stroje a zařízení	60 541	70 801	106,2	57 918	66 658	104,1
Dopravní prostředky	28 419	31 981	127,5	22 946	25 075	97,9
Obydlí	23 308	19 599	98,1	23 009	19 968	101,0
Ostatní budovy a stavby	89 856	75 508	106,9	81 444	70 638	106,2
Nehmotná fixní aktiva	9 490	7 673	96,6	9 609	7 945	95,0

C. Rozdělení a užití důchodů v sektoru domácností

Běžné příjmy sektoru domácností dosáhly ve 4. čtvrtletí 2006 částky 647,7 mld. Kč. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2005 se zvýšily o 39,3 mld. Kč, tj. o 6,5 %.

Nejvýznamnější příjmová položka - **náhrady zaměstnancům**, která tvořila 56,2 % běžných příjmů domácností (struktura je počítána z běžných příjmů upravených o změny podílu domácností na rezervách penzijních fondů), vzrostla o 22,6 mld. Kč, tj. o 6,5%, stejně jako vyplacené mzdy.

Úhrn **hrubého smíšeného důchodu a provozního přebytku** (19,2 % běžných příjmů domácností) vzrostl o 5,9 mld. Kč, tj. o 4,9 %.

Sociální příjmy, které tvořily 14,2 % běžných příjmů domácností, byly ve srovnání s 4. čtvrtletím roku 2005 o 4,8 mld. Kč vyšší. Příjmy z důchodového pojištění vzrostly o 4,2 mld. Kč, tj. o 6,4 %, dávky nemocenského zabezpečení se meziročně zvýšily o 0,3 mld. Kč, tj. o 3,9 %, zbývající sociální dávky a výpomoci, především dávky státní sociální podpory, dávky vyplácené obecními úřady a dávky v nezaměstnanosti vzrostly o 0,3 mld. Kč.

Příjmy domácností z **důchodů z vlastnictví** se meziročně zvýšily o 4,1 mld. Kč, tj. o 16,2 %. Důchod z vlastnictví přisuzovaný pojištěncům vzrostl o 1,5 mld. Kč, úroky zahrnují kromě skutečně připsaných úroků z vkladů také nepřímo měřené služby finančního zprostředkování (FISIM). **Ostatní běžné příjmové transfery** vzrostly o 1,6 mld. Kč.

Běžné výdaje sektoru domácností se meziročně zvýšily o 16,8 mld. Kč, tj. o 8,2 %. Sociální příspěvky zaměstnavatelů, kteří platí pojistné za své zaměstnance, a zaměstnanců, se zvýšily o 7,6 mld. Kč, osoby samostatně výdělečně činné a samoplátci zaplatili o 2,2 mld. Kč, tj. o 15,2 % více. Běžné daně a poplatky se zvýšily ve srovnání se stejným obdobím roku 2005 o 1,3 mld. Kč, tj. o 3,3 %, výdajové úroky o 2,5 mld. Kč a ostatní běžné výdajové transfery se zvýšily o 3,4 mld. Kč. Méně domácnosti zaplatily za čisté pojistné na neživotní pojištění.

Ve 4. čtvrtletí 2006 vydaly domácnosti z běžných příjmů 62,5 % na konečnou spotřebu, 33,8 % na běžné výdaje a 3,7 % tvořily hrubé úspory. **Hrubý disponibilní důchod** sektoru domácností dosáhl 426,8 mld. Kč a vzrostl o 5,6 %. **Výdaje na individuální spotřebu domácností** v běžných cenách meziročně vzrostly o 26,1 mld. Kč, tj. o 6,8 %. Výdaje domácností na konečnou spotřebu nominálně rostly o 1,2 procentního bodu rychleji než disponibilní důchod. **Hrubé úspory** v běžných cenách dosáhly částky 23,9 mld. Kč a poklesly o 2,6 mld. Kč, tj. o 9,7 %. Míra hrubých úspor, vyjádřená podílem hrubých úspor na disponibilním důchodu, klesla z 6,6 % ve 4. čtvrtletí 2005 na 5,6 %.

Míra hrubých úspor

	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí	Rok
2003	8,52	8,57	7,04	8,03	8,03
2004	8,55	8,40	6,16	7,15	7,54
2005	7,57	6,11	4,09	6,56	6,06
2006	7,67	4,91	2,53	5,61	5,14

Od počátku roku dosáhl nominální disponibilní důchod sektoru domácností v běžných cenách 1 616,3 mld. Kč a meziročně vzrostl o 5,8 %. Z běžných příjmů vydaly domácnosti 65,0 % na individuální spotřebu, 31,7 % na běžné výdaje a 3,3 % tvořily úspory. Hlavní příjmová položka – vyplacené mzdy domácnostem - se zvýšila o 6,7 %. V běžných cenách vydaly domácnosti na individuální spotřebu o 101,5 mld. Kč více než v roce 2005, při meziročním růstu o 7,0 %. Hrubé úspory klesly o 9,4 mld. Kč na 83,2 mld. Kč. Míra úspor vyjádřená podílem hrubých úspor na hrubém disponibilním důchodu klesla ze 6,1 % v roce 2005 na 5,1 %.